

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

N A C R T

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O MIROVINSKIM OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI MIROVINA
NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE**

Zagreb, rujan 2007.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKIM OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI MIROVINA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE

Članak 1.

U Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje („Narodne novine“, broj 106/99 i 63/00), u članku 2. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Mirovina, koja se isplaćuje na temelju odredaba ovoga Zakona, određuje se i isplaćuje prema ukupnim kapitaliziranim uplatama doprinosa člana obveznog fonda ostvarenim u obveznom mirovinskom fondu do ostvarivanja prava na mirovinu člana fonda, ili prema prenesenim sredstvima člana dobrovoljnog fonda iz dobrovoljnog mirovinskog fonda u mirovinsko osiguravajuće društvo, odnosno na temelju izravne jednokratne uplate prema članku 21. ovoga Zakona.“

Članak 2.

U članku 4. točka 2. mijenja se i glasi:

„2. *dobrovoljni mirovinski program* – znači izjavu mirovinskog osiguravajućeg društva kojom se obvezuje da će korisnicima mirovina osigurati mirovine i druge vrste mirovinskih davanja dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, a ta izjava mora sadržavati postupak za određivanje mirovinskog davanja, učestalost i trajnost isplata te ostale informacije o mirovinskom programu koje su važne za donošenje odluke pojedinca o izboru odnosnog mirovinskog programa,“

U točki 18.,

- u podstavcima 1., 2. i 3. brojka „5%“ zamjenjuje se brojkom „10%“ i na kraju svakog podstavka iza zareza dodaje se «do trećeg stupnja povezanosti po vertikalnoj liniji posjedovanja dionica, vlasničkih udjela odnosno prava u odlučivanju,“

- u podstavku 2. iza riječi „svaki subjekt“ dodaju se riječi: „osim Republike Hrvatske“,

- iza podstavka 3. dodaje se novi podstavak 4. koji glasi:

„- pojam povezanosti prema ovome Zakonu znači povezanost prvog i drugog subjekta, zatim povezanost drugog i trećeg subjekta te povezanost trećeg i četvrtog subjekta. Povezanost četvrtog subjekta s bilo kojim daljnjim subjektom ne smatra se povezanom osobom s prvim subjektom,“

Dosadašnji podstavci 4., 5. i 6. postaju podstavci 5., 6. i 7.

Iza točke 19. dodaju se nove točke 20. do 27. koje glase:

„20. *dodatni mirovinski sustav* – znači svako dobrovoljno mirovinsko (strukovno) osiguranje uspostavljeno u skladu sa Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima sa svrhom da osigura dodatnu mirovinu radnicima zaposlenim kod poslodavca, članovima sindikata ili članovima udruge pripadnika samostalne djelatnosti,

21. *pokrovitelj* – poslodavac, sindikat ili udruga pripadnika samostalnih djelatnosti koji mogu osnovati dobrovoljni zatvoreni mirovinski fond,

22. *država članica* – znači državu članicu Europske unije,

23. *osoba države članice* – znači fizičku odnosno pravnu osobu koja ima prebivalište odnosno sjedište na području države članice,

24. *dobrovoljni mirovinski fond u državi članici* – znači dobrovoljni zatvoreni mirovinski fond kojeg osniva pokrovitelj – osoba države članice i kojim upravlja institucija države članice,

25. *dotatna mirovina* – znači starosnu mirovinu ili invalidsku i obiteljsku mirovinu koje su predviđene pravilima dodatnog mirovinskog osiguranja, sa svrhom da upotpuni davanja koja se ostvaruju iz obveznog mirovinskog osiguranja,

26. *pravo na mirovinu* – znači svako davanje na koje član fonda ili drugi korisnik ima pravo na temelju pravila dodatnog mirovinskog osiguranja, odnosno ovoga Zakona,

27. *ostvareno pravo na mirovinu* – znači svako pravo na davanje koje je ostvareno nakon ispunjenja uvjeta prema pravilima dodatnog mirovinskog osiguranja, odnosno ovoga Zakona,“

Dosadašnja točka 20. postaje točka 28., a u dosadašnjoj točki 21. koja postaje točka 29., riječi „Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja“ zamjenjuju se riječima „Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga“.

Članak 3.

U članku 10. stavku 3. umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi „ili drugi međunarodno priznati stručni ispit iz područja upravljanja investicijama koji odobri Agencija.“

U stavku 4. riječ „OECD-a“ zamjenjuje se riječima „Europske unije i Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD)“.

Iza stavka 7. dodaju se stavci 8. i 9. koji glase:

„(8) Agencija će oduzeti licencu članu uprave osiguravajućeg društva na određeno ili neodređeno vrijeme zbog očite povrede ovoga Zakona i upravljanja osiguravajućim društvom protivno načelima ovoga Zakona.

(9) Protiv rješenja Agencije o oduzimanju licence iz stavka 8. ovoga članka žalba nije dopuštena, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.“

Članak 4.

U članku 11. stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

U dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 3. brojka „3.“ zamjenjuje se brojkom „2.“.

Članak 5.

U članku 18. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Protiv rješenja Agencije iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.“

Članak 6.

U članku 20. dodaje se nova točka 3. koja glasi:

„3. pruža usluge pokroviteljima u sklopu provedbe dodatnog mirovinskog osiguranja (informativni izračun mirovina, izrada nacрта mirovinskih programa, izrada nacрта izvješća, izrada financijskih planova i projekcija uz uporabu aktuarske računice i dr.)“.

Dosadašnja točka 3. postaje točka 4.

Članak 7.

U članku 26. u stavku 2. riječi „mirovinskih programa“ zamjenjuju se riječima „za mirovine i mirovinske programe,“.

Članak 8.

U članku 28. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Za izračun obiteljske mirovine iz stavka 2. ovoga članka korisnici mirovine su članovi obitelji osiguranika utvrđeni u Zakonu o mirovinskom osiguranju.“

Članak 9.

Iza članka 28. dodaje se novi članak 28.a koji glasi:

„Članak 28.a

(1) Na pravo na mirovinu koja se isplaćuje iz dodatnog mirovinskog sustava ne može se uspostavljati odnosno provoditi, izravno ili neizravno, nejednakost u pravu ili isključivanje iz prava zasnovano na spolnoj razlici.

(2) Nejednakost u pravu ili isključivanje iz prava, prema stavku 1. ovoga članka, osobito se odnosi na:

- različite uvjete računanja razdoblja osiguranja za ostvarivanje prava,
- različite uvjete starosne dobi za stjecanje prava,
- određivanje različitih svota mirovine i drugih davanja, osim kada visina mirovine zavisi od aktuarskog izračuna,
- određivanje različitih svota mirovine, zbog različitih uvjeta primjenjivih samo na osiguranike istoga spola, pri određivanju mirovina koje se određuju nakon prestanka članstva u fondu.“

Članak 10.

U članku 29. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovine u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja obvezno je sklopiti ugovor o mirovini sa svakim članom obveznog fonda koji izabere to društvo, kao i sa članom obitelji preminulog člana obveznog fonda. Osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovine u sklopu dobrovoljnog mirovinskog osiguranja obvezno je sklopiti ugovor o mirovini sa svakim članom dobrovoljnog fonda koji izabere to društvo, odnosno s osobom iz članka 21. ovoga Zakona.“

U stavku 3. riječi „stavak 2.“ zamjenjuju se riječima „stavak 3.“.

Članak 11.

Iza članka 30. dodaju se novi članci 30.a i 30.b koji glase:

„Članak 30.a

(1) Osiguravajuće društvo isplaćuje bez ograničenja mirovine, uključujući dodatne mirovine te druga novčana davanja ostvarena prema ovome Zakonu korisnicima u državama članicama, a korisnicima u drugim državama – pod uvjetima iz ugovora o socijalnom osiguranju s odnosnim državama, odnosno na temelju uzajamnosti.

(2) Troškove isplate mirovina ostvarenih prema ovome Zakonu snosi osiguravajuće društvo.

Članak 30.b

(1) Pokrovitelj i osiguravajuće društvo dužni su, prigodom prestanka članstva u fondu zbog ostvarenog prava na mirovinu, obavijestiti članove zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda o uvjetima te načinu ostvarivanja i korištenja prava.

(2) Pravo na obavijest iz stavka 1. ovoga članka imaju i bivši članovi odnosnog mirovinskog fonda, bez obzira na njihovo boravište.

(3) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka daje se na pogodan način, koji je pristupačan budućem korisniku i koji ne opterećuje poslovanje pokrovitelja odnosno osiguravajućeg društva.“

Članak 12.

Članak 31. mijenja se i glasi:

„Osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovine u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja, obvezno usklađuje mirovine prema stopi promjene indeksa potrošačkih cijena najmanje dvaput godišnje za prethodno polugodište. Indeks potrošačkih cijena utvrđuje se prema podacima Državnog zavoda za statistiku.“

Članak 13.

U članku 32. u stavku 1. iza riječi „korisnika“ stavlja se točka i riječi „uz suglasnost bračnog druga.“ brišu se, te se dodaje tekst koji glasi: „Kod zajedničkih mirovina to se može učiniti samo uz suglasnost bračnog druga.“

Članak 14.

U članku 34. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Kada je osiguravajuće društvo dužno isplatiti mirovinu ili zajamčene isplate, a osoba koja ima pravo na primitak tih isplata ne može se pronaći na adresi koju ima osiguravajuće društvo ili osiguravajuće društvo nema podatke o njezinom bankovnom računu, osiguravajuće društvo te podatke pribavlja od pravnih osoba koje vode odnosne registre.“

Članak 15.

U članku 35. u stavku 2. na početku dodaju se riječi: „Na zahtjev osiguravajućeg društva,“.

Članak 16.

U članku 36. stavku 3. umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: „ako je bračni drug korisnika mirovine nezaposlen i ne ostvaruje druge redovite prihode. Ako je bračni drug zaposlen ili ostvaruje druge redovite prihode, korisnik mirovine može odabrati isplatu mirovine u obliku iz članka 30. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona samo uz suglasnost bračnog druga.“

Članak 17.

U članku 47. stavku 1. riječi „dva mjeseca“ zamjenjuju se riječima „mjesec dana“.

Članak 18.

Članak 49. mijenja se i glasi:

„(1) U slučajevima primjene odredbi članka 47. stavka 2. i članka 48. stavka 2. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, na zahtjev Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnji registar osiguranika dužan je od osiguravajućeg društva pribaviti podatke o mirovini koja bi se ostvarila iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Osiguravajuće društvo dužno je dostaviti te podatke Središnjem registru osiguranika u roku od sedam dana od dana traženja.

(2) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dužan je u roku od sedam dana od dana donošenja rješenja o ostvarenom pravu na osnovnu mirovinu člana obveznog mirovinskog fonda, odnosno člana njegove obitelji, izvijestiti Središnji registar osiguranika.“

Članak 19.

Članak 50. mijenja se i glasi:

„(1) Izbor osiguravajućeg društva obavlja se prijavom Središnjem registru osiguranika, nakon ostvarenog prava na osnovnu mirovinu.

(2) Promjena izbora osiguravajućeg društva može se obaviti prijavom iz stavka 1. ovoga članka u roku od petnaest dana od dana prve prijave.

(3) Protekom roka iz stavka 2. ovoga članka, izbor osiguravajućeg društva se ne može promijeniti, a niti povući, te se smatra konačnim.

(4) Izabrano osiguravajuće društvo s članom obveznog fonda zaključuje ugovor o mirovini nakon primitka podatka iz Središnjeg registra osiguranika o prijavi i o ukupnom iznosu kapitaliziranih sredstava na osobnom računu na dan zatvaranja osobnog računa.

(5) Općim aktom Središnjeg registra osiguranika, uz suglasnost Agencije, pobliže se uređuje:

- oblik i sadržaj prijave o izboru osiguravajućeg društva,
- postupak i rokovi izvješćivanja izabranog osiguravajućeg društva.“

Članak 20.

Članak 51. mijenja se i glasi:

„(1) Postupak zatvaranja osobnog računa člana obveznog mirovinskog fonda Središnji registar osiguranika pokreće prvi radni dan nakon proteka roka iz članka 50. stavka 2. ovoga Zakona, izdavanjem naloga odgovarajućem obveznom mirovinskom društvu da izvrši doznaku izabranom osiguravajućem društvu.

(2) Obvezno mirovinsko društvo doznakom putem Središnjeg registra osiguranika izvršava plaćanje izabranom osiguravajućem društvu najkasnije peti radni dan nakon što primi nalog od Središnjeg registra osiguranika.

(3) Doznaka obveznog mirovinskog društva obuhvaća sva sredstva koja su prikupljena na osobnom računu člana mirovinskog fonda i na nju se ne odnose nikakva potraživanja fonda, u skladu sa Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

(4) Središnji registar osiguranika, uz suglasnost Agencije, donosi propis kojim pobliže uređuje postupak zatvaranja osobnog računa, sadržaj naloga koji izdaje Središnji registar osiguranika obveznom mirovinskom društvu i doznake sredstava izabranom osiguravajućem društvu.“

Članak 21.

U članku 52. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Ako dospjeli doprinosi na osobni račun člana obveznog fonda nisu pravovremeno bili uplaćeni odnosno ako je nakon sklapanja ugovora o mirovini članu obveznog fonda naknadno uplaćen doprinos, obveznik plaćanja tog doprinosu svoju obvezu, s eventualno pripadajućom kamatom, izvršava uplatom Središnjem registru osiguranika koji ta sredstva prosljeđuje osiguravajućem društvu s kojim je član fonda sklopio ugovor o mirovini.“

Članak 22.

U članku 53. u stavku 1. riječi „i jednokratne uplate iz članka 52. ovoga Zakona“ zamjenjuju se riječima „iz obveznog mirovinskog fonda“.

U stavku 2. iza riječi „uplatu“ briše se zarez i riječi „nakon odbitka iz stavka 1. ovoga članka,“.

U stavku 3. iza riječi „imenovanim korisnicima“ dodaju se riječi „iz obveznog mirovinskog osiguranja“.

Članak 23.

U članku 54. riječi „stavka 1.“ zamjenjuju se riječima „stavka 2.“

Članak 24.

U članku 60. stavku 1. iza riječi „osiguravajućeg društva“ stavlja se točka i riječi „i aktuar“ brišu se.

U stavku 3. riječi „i godišnja“ brišu se, a riječi „tri radna dana nakon što su načinjena.“ zamjenjuju se riječima „mjesec dana od proteka izvještajnog razdoblja.“

Stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Godišnje financijsko izvješće podnosi se Agenciji najkasnije tri mjeseca od proteka izvještajnog razdoblja, zajedno s izvješćem o izvršenoj reviziji.“

Članak 25.

U članku 67. stavku 3. riječi „za pokriće obveza iz članka 41. stavak 1. ovoga Zakona» zamjenjuju se riječima «korisnicima mirovina u skladu sa stavkom 4. ovoga članka.“

U stavku 4. riječi „doživotne mirovine.“ zamjenjuju se riječima „mirovine, trajanju isplate mirovine, obliku mirovine odnosno mirovinskom programu te potrebnom iznosu sredstava tehničke pričuve za pojedini ugovor o mirovini.“

Članak 26.

U članku 69. stavku 1. točki 3. riječi „članka 65.“ zamjenjuju se riječima „članka 68.“.

U točki 7. iza riječi „Zakona,“ dodaje se tekst „ukoliko takva imovina postoji, a ako ne postoji, onda u imovinu iz članka 68. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona,“

Članak 27

U članku 74. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Protiv rješenja Agencije o oduzimanju odobrenja za rad žalba nije dopuštena, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.“

Članak 28.

U članku 95. stavku 1. točki 2. brojka „5%“ zamjenjuje se brojkom „10%“.

Članak 29.

Iza članka 97. dodaje se novi članak 97.a koji glasi:

„Članak 97.a

U svezi ostvarivanja prava na temelju ovoga Zakona sudska zaštita može se ostvariti pred redovnim sudom Republike Hrvatske, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.“

Članak 30.

Provedbene propise iz članka 19. i 20. ovoga Zakona Središnji registar osiguranika donijet će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 31.

Od dana prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju, osobe države članice mogu, kao pokrovitelji, provoditi svoje dodatno mirovinsko osiguranje za zaposlene u Republici Hrvatskoj, a dobrovoljni mirovinski fondovi države članice mogu poslovati u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i prema ovome Zakonu.

Članak 32.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E
KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O MIROVINSKIM OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI
MIROVINA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj uređen je kao trodijelni mirovinski sustav kojeg čine: obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje uređeni su Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima («Narodne novine», broj 49/99, 63/00, 103/03, 177/04 i 71/07) i Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje («Narodne novine», broj 106/99 i 63/00) i propisima za njihovu primjenu.

Nositelji tako uspostavljenog mirovinskog sustava na drugoj i trećoj razini su mirovinska društva koja upravljaju mirovinskim fondovima i mirovinska osiguravajuća društva koja isplaćuju mirovine ostvarene iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. U ovome dijelu mirovinskog sustava odvojene su funkcije uplata i kapitalizacija doprinosa od funkcije isplate mirovina. Tako je Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima uređeno prikupljanje i kapitalizacija doprinosa u kapitalizirano mirovinsko osiguranje, dok je Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (u daljnjem tekstu: Zakon), koji se primjenjuje od 1. siječnja 2001., uređena djelatnost tih osiguravajućih društava i isplata mirovina ostvarenih uplatama u mirovinske fondove na drugoj i trećoj razini mirovinskog sustava. Stoga ova dva zakona čine određenu normativnu cjelinu, budući da je njima uređeno obvezno i dobrovoljno kapitalizirano mirovinsko osiguranje u Republici Hrvatskoj.

U Republici Hrvatskoj, u okviru obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje posluje 20 mirovinskih fondova, od čega 4 obvezna i 16 dobrovoljna mirovinska fonda. Prema podacima Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA), u srpnju 2007. bilo je 1.360.642 člana obveznih mirovinskih fondova, čija je ukupna imovina iznosila 19,142 milijarde kuna, od čega je 71,4 posto uloženo u državne obveznice, te oko 91 posto u domaću imovinu. Prinosi obveznih mirovinskih fondova u 2006. kretali su se od 3,98 do 8,35 posto, a prosječni prinos iznosio je 5,74 posto, dok je prosječni godišnji prinos od početka poslovanja iznosio 7,8 posto.

Dobrovoljni mirovinski fondovi imali su ukupno 103 tisuće članova, a ukupna imovina dobrovoljnih fondova iznosila je 625 tisuća kuna. S obzirom na liberalnije propise o ulaganju dobrovoljnih mirovinskih fondova, ti fondovi imaju različite investicijske politike i u skladu s tim konzervativnije ili rizičnije portfelje. Prinosi dobrovoljnih mirovinskih fondova u 2006. kretali su se od 0,1 do 16,4 posto.

Istodobno, prema Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima osnovano je i posluje samo jedno mirovinsko osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovine iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. To je osiguravajuće društvo krajem 2006. imalo 287 korisnika mirovine odnosno toliko sklopljenih ugovora o mirovini. Relativno mali broj korisnika mirovina iz kapitaliziranog mirovinskog osiguranja posljedica je činjenice da se ovo osiguranje provodi od 2002. godine, pa se tek očekuje veći priliv korisnika mirovina, osobito iz obveznog mirovinskog osiguranja. Više o stanju i kretanjima u kapitaliziranom mirovinskom sustavu može se saznati iz godišnjeg i periodičnih izvješća koje HANFA objavljuje odnosno dostavlja Vladi i Hrvatskom saboru.

Prateći kretanja u hrvatskom kapitaliziranom mirovinskom osiguranju pokazala se potreba dogradnje i izmjena Zakona, odnosno nekih njegovih normativnih rješenja. Prije svega, pokazala se potreba usklađivanja odredaba ovoga Zakona s izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Narodne novine“, br. 71/07). To se odnosi na uređivanje položaja i ovlasti tijela upravljanja osiguravajućih društava analogno tome, kako je to uređeno za tijela upravljanja mirovinskih društava koja upravljaju mirovinskim fondovima. Osim toga, a polazeći od obveza koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica («Narodne novine – međunarodni ugovori», broj 14/01 i 1/05), čijim se člankom 69. Republika Hrvatska obvezala na usklađivanje svojeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije (*acquis communautaire*) potrebno je također odredbe Zakona uskladiti s Direktivom 86/378/EEZ o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u strukovnim sustavima socijalnog osiguranja, koja je izmijenjena Direktivom 96/97/EZ; Direktivom 98/49/EZ o očuvanju prava na dodatnu mirovinu zaposlenih i samozaposlenih osoba koje se kreću unutar Zajednice i Direktivom 2003/41/EZ o djelatnosti i nadzoru ustanova strukovne mirovine, te uspostaviti pravni okvir za isplatu mirovina ostvarenih u sklopu dodatnog mirovinskog osiguranja na temelju uplata u zatvorene dobrovoljne mirovinske fondove pod pokroviteljstvom. U tom kontekstu, pokazala se potreba i za definiranjem novih pojmova, koji su već definirani Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, međutim taj se Zakon odnosi na fazu prikupljanja i kapitalizacije doprinosa, a Zakonom koji se predlaže izmijeniti, regulirana je faza isplate mirovina.

Također, tijekom praćenja primjene zakonodavstva o kapitaliziranom mirovinskom osiguranju u Republici Hrvatskoj od 2002. godine do danas, pokazala se potreba za drukčijim uređivanjem odnosno poboljšavanjem nekih dosadašnjih normativnih rješenja (ne mijenjajući pri tome smisao i svrhu pojedinih odredaba), s jedne strane, i omogućavanjem veće mogućnosti raspolaganja pojedinaca u uređivanju prava odnosno davanja iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, s druge strane, u skladu s prirodom toga oblika mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj.

I na kraju, u Zakon je potrebno ugraditi nove odredbe o isplati mirovina iz kapitaliziranog obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja i odredbe o zaštiti prava u pojedinim slučajevima, koje su nedostajale i kojima bi se korištenje prava prema ovome Zakonu uredilo u skladu s interesima njihovih korisnika i važećim pravnim sustavom u mirovinskom osiguranju u Republici Hrvatskoj.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Ovim Konačnim prijedlogom zakona uređuje se sljedeće:

- u sklopu postupka usklađivanja terminologije Zakona s pravnom stečevinom EU, u Zakonu se ugrađuju definicije dodatnog mirovinskog sustava, pokrovitelja dobrovoljnog mirovinskog fonda, države članice, osobe države članice, dobrovoljnog mirovinskog fonda u državi članici, dodatne mirovine, prava na mirovinu i ostvarenog prava na mirovinu;
- u sklopu postupka usklađivanja s europskim standardima i direktivama EU u ovom području, u Zakon se ugrađuju odredbe o jednakom postupanju prema korisnicima mirovina bez obzira na njihov spol i bez obzira na to nalaze li se u Republici Hrvatskoj ili u državi članici EU, kao i odredbe o obvezi informiranja budućih korisnika mirovina iz zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova, te se usklađivanje mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja uređuje prema kriteriju kretanja indeksa potrošačkih cijena;
- u skladu s usklađivanjem s izmjenama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, vlasnički udjeli povezanih osoba povećavaju se s 5% na 10%, uz preciznu definiciju pojma i stupnja povezanosti i uz izuzimanje Republike Hrvatske kao povezane osobe, te se ukida ograničenje prema kojemu član nadzornog odbora osiguravajućeg društva nije mogao biti članom bilo kojeg drugog nadzornog odbora;
- u skladu s potrebom uređivanja isplate mirovina sukladno hrvatskom pravnom sustavu i europskim standardima, uređuju se uvjeti i način isplate mirovina na način kako je uređeno u EU i Zakonom o mirovinskom osiguranju i osigurava se isplata mirovina iz Republike Hrvatske u države članice Europske unije bez ograničenja te bolje uređuje postupak ostvarivanja i zaštite prava na mirovinu primjenom Zakona, nakon prestanka članstva u mirovinskom fondu;
- u skladu s odvajanjem poslovanja u dobrovoljnom od obveznog kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, ograničenje od 5% iz doznake koje pripada osiguravajućem društvu, kao njegova naknada za rad, odnosilo bi se ubuduće samo na doznake iz obveznih mirovinskih fondova, dok bi se u dobrovoljnom mirovinskom osiguranju to prepustilo slobodnoj tržišnoj utakmici ;
- na temelju iskustava do kojih se došlo u njegovoj dosadašnjoj primjeni, u Zakon se ugrađuju poboljšanja koja će pridonijeti njegovoj efikasnijoj provedbi u praksi (pružanje dodatnih usluga pokroviteljima zatvorenih mirovinskih fondova, izjednačavanje članova obitelji u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja u pogledu ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu; uspostavljanje obveze za zaključivanje ugovora o mirovini sa svim članovima mirovinskih fondova i članovima njihovih obitelji; uspostavljanje obveze nadležnih tijela na davanje podataka potrebnih za isplatu mirovine; bolje uređivanje postupka ostvarivanja prava na mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja, koji se istodobno provodi u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje u i osiguravajućem društvu, i dr.).

III. OBJAŠNJENJE ODREDBA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O MIROVINSKIM OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI MIROVINA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE

Uz članak 1. Član dobrovoljnog mirovinskog fonda može započeti primati mirovinu već s 50 godina, a u dobrovoljnom mirovinskom osiguranju započinjanje primanja mirovine ne znači i zatvaranje računa u dobrovoljnom fondu (može kasniti uplata doprinosa u dobrovoljni fond kao i

uplata državnih poticaja). Tako član dobrovoljnog fonda može započeti koristiti mirovinu iz dobrovoljnog fonda prije stjecanja uvjeta za mirovinu iz obveznog mirovinskog fonda. Stoga se predlaže da se, u skladu s prirodom dobrovoljnosti ovoga dijela mirovinskog sustava, otvori mogućnost da član dobrovoljnog fonda prenese dio sredstava u mirovinsko osiguravajuće društvo, a da po osnovi preostalih sredstava i dalje bude član dobrovoljnog fonda i preostala sredstva kasnije prenese za mirovinu.

Uz članak 2. U ovoj odredbi o izmjeni članka 4. Zakona, u definicijama koje se u njemu upotrebljavaju, predlažu se sljedeće izmjene:

- izmjena točke 2. odnosno pojma *dobrovoljnog mirovinskog programa*, jer pri izboru dobrovoljnog fonda, zbog izmjena Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, član fonda više ne bira dobrovoljni mirovinski program, već to rade potencijalni korisnici mirovina iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, pa se mirovinsko osiguravajuće društvo više ne mora obvezivati u obliku izjave da će članovima fonda koji su izabrali određeni program zaista i osigurati isplatu mirovine pod određenim uvjetima; zbog navedenih zakonskih izmjena, više nema mogućnosti određivanja naknade za prekid članstva u mirovinskom programu;

- izmjena i dopuna točke 18. bile su nužne zbog drukčijeg definiranja *povezanih osoba* i stupnja njihove povezanosti u Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima; kako se ovdje radi o zakonu, kojim je uređeno kapitalizirano mirovinsko osiguranje zajedno s Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, pojam povezanosti treba biti uređen na isti način u oba zakona; u tome smislu, osim povećanja postotka vlasničkih udjela ili upravljačkih prava s dosadašnjih 5% na 10% (zbog relativno nerazvijenog tržišta vrijednosnicama u Republici Hrvatskoj); također, potrebno je i precizno definirati dokle seže povezanost i time upotpuniti određenu prazninu u ovome Zakonu;

- nove točke 20. – 27. nužne su zbog usklađivanja odredaba ovoga Zakona s Direktivom 98/49/EC, koja sadržava pojmove *dodatnog mirovinskog sustava, dodatne mirovine, prava na mirovinu i ostvarenog prava na mirovinu*, a radi otvaranja mogućnosti da se dobrovoljnim mirovinskim osiguranjem u Republici Hrvatskoj bave i institucije koje se takvim osiguranjem bave u državama članicama Europske unije, bilo je potrebno definirati i pojmove *države članice, osobe države članice i dobrovoljnog mirovinskog fonda u državi članici*. Obveza usklađivanja s Europskom pravnom stečevinom proističe iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju; u skladu s tim predloženim izmjenama, u ovome dijelu predlaže se i unošenje u Zakon pojma *pokrovitelja dobrovoljnog zatvorenog mirovinskog fonda*;

- izmjenom dosadašnje točke 21. koja postaje točka 29., naziv nadzornog tijela prema ovome Zakonu usklađuje se s novim nazivom toga tijela, prema Zakonu o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga («Narodne novine», broj 140/05).

Uz članak 3. i 4. Izmjenama članaka 14. i 15. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima na drukčiji je način uređen položaj članova tijela upravljanja mirovinskih društava koja upravljaju mirovinskim fondovima. Shodno tome, predloženim izmjenama omogućuje se da član uprave osiguravajućeg društva može biti osoba koja uz obveznu izobrazbu ima položen ispit za stjecanje licence za upravljanje osiguravajućim društvom ili drugi međunarodno priznati stručni ispit iz područja upravljanja investicijama koji odobri Agencija, odnosno odgovarajuću licencu zemalja EU i OECD (članak 3.).

Novim stavcima 8. i 9. uspostavlja se također mogućnost oduzimanja licence članu uprave osiguravajućeg društva pod određenim uvjetima. Nadležnost Agencije da u ovim slučajevima

donosi konačno rješenje u upravnom postupku, bez mogućnosti prava na žalbu i sa sudskom zaštitom u upravnom sporu temelji se na članku 19. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga.

Polazeći od dosadašnjih iskustava u praksi primjene odredbe članka 11. stavka 2. Zakona, pokazalo se nepotrebno onemogućavati članu nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva članstvo u drugim nadzornim odborima, te se predlaže ukidanje ove zabrane (članak 4.). Međutim, iako se ukida dosadašnje ograničenje o nemogućnosti članstva u bilo kojem drugom nadzornom odboru, i dalje bi ostala zabrana utvrđena člankom 11. stavkom 1. Zakona, koja članu nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva zabranjuje članstvo u nadzornim odborima drugih mirovinskih osiguravajućih društava ili povezanih osoba prema ovome Zakonu.

Uz članak 5. Dosadašnji izričaj da je rješenje Agencije kojim se odbija davanje odobrenja za rad osiguravajućem društvu konačno, u cilju veće jasnoće zamjenjuje se izričajem da protiv istog nije dopuštena žalba.

Uz članak 6. U skladu s potrebom pružanja određenih usluga pokroviteljima zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova, čije funkcioniranje treba uskladiti s pravnom stečevinom EU, u članku 20. predlaže se dopuna djelatnosti osiguravajućih društava. Valja napomenuti da se u ovome slučaju radi o specifičnim uslugama, koje su uobičajene u funkcioniranju zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova, koje do sada nisu bile striktno propisane, a koje ta društva inače pružaju, te bi se ovime pružanje tih usluga detaljno propisalo. Predloženim širenjem mogućnosti za pružanje usluga ne mijenjaju se osnove i načela na kojima počiva i provodi se sustav kapitaliziranog mirovinskog osiguranja na temelju Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i ovoga Zakona, prema kojemu se davanja iz ovoga dijela mirovinskog sustava zasnivaju na određenim doprinosima.

Uz članak 7. U Zakonu su u uporabi termini «mirovine» i «mirovinski programi». Mirovinsko osiguravajuće društvo donosi pravila za mirovine (iz obveznog osiguranja) i pravila za mirovinske programe (iz dobrovoljnog osiguranja). Pravila predstavljaju uvjete osiguranja i potrebno je da ih potvrdi aktuar, kako za dobrovoljno osiguranje tako i za obvezno osiguranje. Stoga se predlaže odgovarajuća dopuna članka 26. Zakona.

Uz članak 8. Predloženom odredbom utvrđuje se da su korisnici obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika, člana obveznog mirovinskog fonda, članovi obitelji osiguranika utvrđeni Zakonom o mirovinskom osiguranju. Time je izjednačen krug korisnika obiteljske mirovine koji ostvaruju mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti i individualne kapitalizirane štednje, a što je bilo neophodno u cilju zaštite članova obitelji člana obveznog mirovinskog fonda, posebice djece starije od 18 godina koja se redovito školuju, kao i djece koja su potpuno i trajno nesposobna za rad.

Uz članak 9. U skladu s obvezama iz Direktive 86/378/EZ, predlaže se posebna odredba o zabrani svake diskriminacije u dodatnom mirovinskom osiguranju, koja se zasniva na spolnoj razlici.

Uz članak 10. Prema Zakonu, osiguravajuće društvo obvezno je zaključiti ugovor o mirovini samo u slučaju ostvarivanja prava na mirovinu na temelju članstva u obveznom mirovinskom fondu. Predloženom poboljšanom odredbom bit će, analogno tome, obuhvaćeni odnosno zaštićeni i članovi obitelji članova obveznih mirovinskih fondova prigodom izbora osiguravajućeg društva.

Uz članak 11. Predloženim novim člankom 30.a u Zakonu se ispunjava praznina koja je postojala zbog nepostojanja odredbe o isplati mirovina koje su njegovim temeljem ostvarene izvan granica Republike Hrvatske. Shodno obvezama koje će za Republiku Hrvatsku proizići iz članstva u EU, predlaže se neograničena isplata mirovina iz Republike Hrvatske u države članice EU, a u pogledu isplate u druge države, isplata bi se obavljala u skladu s ugovorima o socijalnom osiguranju odnosno na temelju uzajamnosti.

Nadalje, a u skladu s obvezama iz direktiva 98/49/EZ i 2003/41/EZ (članak 11. te Direktive), predlaže se posebna odredba (novi članak 30.b) o informiranju članova dobrovoljnih mirovinskih fondova prigodom istupanja iz mirovinskog fonda o uvjetima te načinu ostvarivanja prava na mirovinu na temelju članstva u odnosnom fondu.

Uz članak 12. Člankom 31. Zakona uređena je obveza usklađivanja mirovina iz obveznog kapitaliziranog mirovinskog osiguranja dvaput godišnje s porastom troškova života. Predloženom izmjenom, prema kojoj bi se mirovine usklađivale prema potrošačkim cijenama, u načelu ostaje isti način usklađivanja mirovina, u skladu s metodologijom praćenja troškova života u EU.

Uz članak 13. Kod sklapanja ugovora o pojedinačnoj mirovini nije potrebna suglasnost bračnog druga za imenovanje imenovanog korisnika. Radi toga, trebalo je suglasnost bračnog druga ograničiti samo na slučaj zajedničke mirovine.

Uz članak 14. Postojeća odredba članka 34. stavka 1. nije bila provediva u dijelu koji se odnosio na prosljeđivanje podataka o bankovnom računu budućeg korisnika, jer Središnji registar osiguranika ne raspolaže tim podatkom, a niti su banke dužne dati taj podatak. Predloženom izmjenom uklanja se ovaj nedostatak u postojećem Zakonu i daje ovlaštenje osiguravajućem društvu da izravno pribavi tražene podatke od pravnih osoba, koje vode odnosne registre.

Uz članak 15. Iz dosadašnje odredbe članka 35. moglo se zaključiti da je Središnji registar osiguranika dužan po službenoj dužnosti dostavljati određene podatke osiguravajućem društvu, bez obzira na to, raspolaže li ono tim podacima ili ne. Predloženom odredbom, ova će obveza biti samo u slučajevima, kada osiguravajuće društvo bude to tražilo.

Uz članak 16. Prema važećoj odredbi članka 36. Zakona, ako na dan sklapanja ugovora o mirovini bračni drug korisnika mirovine ima manje od 50 godina života, korisnik mirovine dužan je izabrati pojedinačnu mirovinu sa zajamčenim razdobljem. Takva mirovina neprimjerena je u slučaju kada je bračni drug zaposlen ili ostvaruje druge redovite prihode, pa se ovom izmjenom obvezuje korisnika mirovine da ugovori pojedinačnu mirovinu sa zajamčenim razdobljem u slučaju kada mu je bračni drug nezaposlen i ne ostvaruje druge redovite prihode. Ako je bračni drug zaposlen ili ostvaruje druge redovite prihode, daje mu se mogućnost izbora pojedinačne mirovine, ali uz suglasnost drugog bračnog druga. Time je dana mogućnost izbora vrste mirovine ovisno o tome da li je korisniku mirovine bračni drug zaposlen ili nezaposlen, kao što je predviđeno u stavku 4. istog članka Zakona.

Uz članak 17. Rok od dva mjeseca se u praksi pokazao predugačkim. Prema stavku 2. članka 47., Agencija ima rok od mjesec dana da iznese svoje primjedbe na obrazac ugovora. Ukoliko Agencija u roku od mjesec dana ne reagira ili reagira pozitivno, nema razloga da se obrazac ugovora ne počne primjenjivati istekom roka od mjesec dana. Tim više što je u članku 48. regulirano da je kod

promjene obrasca ugovora dovoljan rok od mjesec dana za početak primjene promijenjenog obrasca.

Uz članak 18. do 20. Prema odredbi članka 47. stavka 2. i članka 48. stavka 2. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, ako je član obveznog mirovinskog fonda stariji od 50 godina i duže je od 5 godina bio član fonda, a ostvaruje invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno ako se nakon njegove smrti ostvaruje obiteljska mirovina, ostvaruje se povoljnija opcija – mirovina samo iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, ili iz oba obvezna osiguranja u kojem slučaju se u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti ostvaruje osnovna mirovina. Zbog omogućavanja provedbe navedenih odredbi Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, uvodi se obveza Središnjeg registra osiguranika da za Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje od osiguravajućeg društva pribavi podatak o visini mirovine koju bi član fonda ostvario u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje. Takva odredba je nužna radi ostvarivanja povoljnije opcije za osiguranika (mirovina iz jednog ili oba obvezna osiguranja), kako bi Zavod nakon toga mogao utvrditi što je za osiguranika povoljnije. Nadalje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dužan je u roku od sedam dana od dana donošenja rješenja o ostvarenom pravu na osnovnu mirovinu člana obveznog fonda, odnosno člana njegove obitelji, izvijestiti Središnji registar osiguranika. Time se omogućuje pravovremeno postupanje Središnjeg registra osiguranika, osiguravajućih društava i Zavoda prema korisniku mirovine (članak 18.).

Nadalje, predloženom izmjenom članka 50. Zakona napustilo bi se sklapanje ugovora o mirovini prije nego što su poznate konačne veličine za izračun mirovine, pa se predlaže da se izbor osiguravajućeg društva obavlja prijavom Središnjem registru osiguranika (analogno izboru obveznog mirovinskog fonda), nakon ostvarenog prava na osnovnu mirovinu. Izbor osiguravajućeg društva mogao bi se promijeniti u roku od 15 dana od prve prijave i smatrao bi se konačnim protekom navedenog roka. Ovaj postupak bi općim aktom poblizje uredio Središnji registar osiguranika, uz suglasnost Agencije (članak 19.).

I konačno, predloženom izmjenom članka 51. Zakona uredio bi se postupak zatvaranja osobnog računa, sadržaja naloga koji izdaje Središnji registar osiguranika obveznom mirovinskom društvu i doznačivanje sredstava izabranom osiguravajućem društvu. Ovaj postupak bi općim aktom poblizje uredio Središnji registar osiguranika, uz suglasnost Agencije (članak 20.).

Uz članak 21. Izmjenom Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja, i u slučaju ugovora o djelu postoji obveza plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje. Osim toga, uvijek su moguće neke kasnije uplate doprinosa zbog isplate zaostalih plaća (slučajevi stečajeva, radnih sporova i druge situacije). Stoga se predlaže odredba kojom će se omogućiti naknadna doznaka novih sredstava osiguravajućem društvu koje će u tim slučajevima odrediti novu svotu mirovine.

Uz članak 22. Kako je sada u Zakonu definirano, za sve uplate iz mirovinskih fondova, bilo obveznih ili dobrovoljnih, naknada mirovinskog osiguravajućeg društva iznosi najviše do 5%. Valja napomenuti da direktive EU, koje se primjenjuju u ovom području ne sadržavaju ograničenja ovakve vrste. Stoga se predlaže da se analogno razdvajanje provede i u dijelu kapitaliziranog mirovinskog sustava o isplati mirovina, tako što bi ograničenje dosadašnjeg odbitka od sredstava prenesenih s osobnog računa ostalo samo u obveznom kapitaliziranom mirovinskom osiguranju, dok bi se u dobrovoljnom osiguranju ova naknada liberalizirala i bila bi bez ograničenja, a njezina bi visina zavisila od tržišne utakmice i uvjeta poslovanja pojedinog osiguravajućeg društva.

Uz članak 23. S obzirom na izmjene članka 51. na koji se poziva članak 54., bilo je potrebno unijeti odgovarajuće izmjene u članku 23..

Uz članak 24. Budući da aktuar prigodom izrade izvještaja o poslovanju izračunava i potpisuje jednu poziciju u bilanci mirovinskog osiguravajućeg društva pod oznakom pozicije VI A i jednu poziciju u Računu dobiti i gubitka pod pozicijom VI 2, što se odnosi na potvrdu obračuna tehničke pričuve društva – potvrda ovih pozicija u praksi je uvijek obuhvaćena u Mišljenju ovlaštenog aktuara o obračunu tehničke pričuve društva što čini sastavni dio financijskih izvješća društva, te time garantira svoj izračun. Stoga nema potrebe da aktuar društva potpisuje sva financijska izvješća, kao što to nije ni praksa osiguravajućih društava za iste poslove, pa se predlaže odgovarajuća izmjena članka 60. Zakona.

Uz članak 25. Članak 41. Zakona poziva se na članak 67. i ne navodi nikakvu obvezu osim mogućnosti raspodjele viška sredstava tehničke pričuve korisnicima mirovine. Kako se taj višak raspoređuje, definirano je u stavku 4. ovoga članka, pa se stoga predlaže njegova odgovarajuća izmjena.

Uz članak 26. Izmjenom riječi „stavak 65.“ u „stavak 68.“ u stavku 1. članka 69. ispravlja se pogreška učinjena prilikom donošenja važećeg Zakona. Nadalje, prema odredbama stavka 2. istoga članka važećeg Zakona, mirovinsko osiguravajuće društvo bi smjelo, osim u cjenovno indeksirane državne obveznice, koje se za sada ne izdaju, tehničke pričuve ulagati u druge vrijednosne papire jedino do visine temeljnog kapitala. S obzirom da cjenovno indeksirane obveznice, i kada bi postojale ne moraju odgovarati preuzetoj obvezi, moglo bi se dogoditi da mirovinsko osiguravajuće društvo mora imati temeljni kapital jednak sredstvima tehničke pričuve, odnosno da ga stalno mora povećavati. Dosljedna primjena ovakve odredbe značila bi trajnu obvezu na dokapitalizaciju osiguravajućeg društva, što je nepotrebno s financijskog gledišta, budući da društvo jamči isplatu mirovina sredstvima tehničke pričuve, a ne temeljnim kapitalom. Zbog navedenoga, predložena je izmjena odredbe članka 69. važećeg Zakona.

Uz članak 27. Dosadašnji izričaj da je rješenje Agencije kojim se oduzima odobrenje za rad osiguravajućem društvu konačno, u cilju veće jasnoće zamjenjuje se izričajem da protiv istog nije dopuštena žalba.

Uz članak 28. Predložena izmjena članka 95. stavka 1. točke 2. Zakona u svezi je s promjenom pojma povezane osobe.

Uz članak 29. Predložena odredba ima za svrhu usklađivanje odredaba Zakona s Direktivom 98/49/EZ, temeljem koje su države članice obvezne u svoj unutarnji pravni poredak unijeti neophodne mjere kako bi se omogućilo da svaka osoba koja se smatra oštećenom neprimjenjivanjem odredaba Direktive, može ostvariti zaštitu svojih prava u sklopu pravne zaštite ulaganjem pravnih lijekova nadležnim tijelima.

Uz članak 30. Budući je odredbama članaka 19. i 20. ovoga Zakona propisana obveza Središnjem registru osiguranika da donosi provedbene propise kojim će se pobliže urediti pitanja postupka, ovom se odredbom propisuje rok za donošenje tih propisa.

Uz članak 31. Ovom odredbom uređuje se mogućnost poslovanja osoba država članica u Republici Hrvatskoj, koje će kao pokrovitelji moći provoditi svoje dodatno mirovinsko osiguranje od dana prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Uz članak 32. Predloženom odredbom uređuje se stupanje na snagu Zakona osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

IV. FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz Državnog proračuna.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA U KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA (II. ČITANJE) U ODNOSU NA RJEŠENJA U PRIJEDLOGU ZAKONA (I. ČITANJE)

Između normativnih rješenja u Konačnom prijedlogu zakona (II. čitanje) u odnosu na rješenja u Prijedlogu zakona (I. čitanje) nema većih razlika, osim u novim člancima 5., 21., 23., 27. i 28., koje su pravno – tehničke naravi. Naime, zbog izmjene članka 51. Zakona bilo je potrebno novim člankom 23. izvršiti odgovarajuću korekciju i u članku 54. Zakona. Isto tako, zbog izmjene limita za određivanje kriterija povezane osobe (članak 2. Konačnog prijedloga zakona), bilo je potrebno taj limit uskladiti novim člankom 28. i u članku 95. Zakona. Člancima 5. i 27. izmijenjen je izričaj kod određivanja konačnosti rješenja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga.

U članku 18, a zbog omogućavanja provedbe čl. 47. i 48. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, uvodi se obveza Središnjeg registra osiguranika da za Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje pribavi podatak o visini mirovine koju bi član fonda ostvario u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, a u svrhu ostvarivanja povoljnije opcije za osiguranika (mirovina iz jednog ili oba obvezna osiguranja).

Obveza Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje da Središnji registar osiguranika izvješćuje o ostvarenom pravu na osnovnu mirovinu veže se na dan donošenja rješenja, a ne dan pravomoćnosti rješenja, s obzirom da rješenje o ostvarivanju prava na mirovinu postaje izvršno bez obzira na to što upravni postupak nije okončan. Dakle, pravomoćnost rješenja nije uvjet za njegovo izvršenje, pa je osiguraniku potrebno omogućiti pokretanje postupka za ostvarivanje prava na mirovinu iz kapitaliziranog sustava odmah nakon donošenja rješenja od strane Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

U raspravi o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, koja je vođena u Hrvatskom saboru i njegovim tijelima, istaknuto je sljedeće:

Uz članak 2. Konačnog prijedloga zakona

- povećavanje cenzusa udjela kapitala s 5% na 10% za određivanje povezanih osoba nije primjereno povezivati s Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i trebalo bi razmotriti osobito s aspekta jamstva poduzetničke slobode iz članka 50. Ustava Republike Hrvatske.

Povećavanjem cenzusa udjela kapitala s 5% na 10% za određivanje povezanosti osoba upravo će se proširiti, a ne suziti krug osoba koje se prema ovome Zakonu neće smatrati povezanim osobama. To znači da vlasništvo osiguravajućih društava neće biti ograničeno na uski krug osoba, kao do sada, već će se mogućnosti u tome pogledu proširiti, jer će ograničenje stupnja povezanosti biti 10%, a ne više 5%. Time će se ujedno širiti, a ne sužavati ustavom garantirana poduzetnička sloboda.

Uz članak 3. Konačnog prijedloga zakona

- treba razmotriti odredbu Zakona, prema kojoj je rješenje o oduzimanju licence članu uprave osiguravajućeg društva konačno u upravnom postupku, bez prava na žalbu i s izravnim upućivanjem na traženje sudske zaštite u upravnom sporu, čime se opterećuju sudovi

Prijedlog da se u postupak mogućeg oduzimanja licence članu uprave osiguravajućeg društva uvede dvostupnost nije bilo moguće prihvatiti zbog toga što u svim postupcima takve i slične naravi koje vodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga – HANFA (davanje i oduzimanje dozvole za sudjelovanje u trgovanju vrijednosnicama na Burzi, upravljanje društvima za osiguranje i dr.) nije predviđena dvostupnost u rješavanju. Naime, Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, kojim je uređeno ustrojstvo, funkcioniranje i nadležnost HANFA-e («Narodne novine», br. 140/05), određeno je da su akti te Agencije koji su doneseni u upravnom postupku konačni i da se protiv njih može pokrenuti upravni spor (članak 19).

Uz članak 9. Konačnog prijedloga zakona

- odredbe Zakona o zabrani diskriminacije na osnovi različitosti spolova treba formulirati određenije,

Odredba članka 9. Konačnog prijedloga zakona o zabrani diskriminacije zasnovane na spolnoj razlici temelji se na Direktivi 86/378/EEZ o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u strukovnim sustavima socijalnog osiguranja, u kojoj su mogući slučajevi diskriminacije navedeni, kao u predloženoj odredbi. Valja pri tome napomenuti i da je uređivanje uvjeta za stjecanje i određivanje mirovina u kapitaliziranom mirovinskom sustavu u odnosu na zakonsku regulativu autonomne naravi i da je u zakonom (kao što je i ovdje slučaj) nabrojen minimum obveza za pokrovitelje zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova i osiguravajuća društva, tako da je ostavljeno da se statutima mirovinskih fondova i općim aktima osiguravajućih društava utvrđuju, od situacije do situacije, i drugi slučajevi zabrane moguće diskriminacije zasnovane na spolnoj razlici.

Uz članak 11. Konačnog prijedloga zakona (novi članak 30.b)

- treba razmotriti odredbe o obvezi obavještanja bivših članova mirovinskih fondova, s gledišta konkurencije između mirovinskih fondova.

Obveza na obavještanje bivših članova dobrovoljnih zatvorenih mirovinskih fondova zasnovana je na obvezama sadržanima u Direktivi 98/49/EZ o očuvanju prava na dodatnu mirovinu zaposlenih i samozaposlenih osoba koje se kreću unutar Zajednice i u Direktivi 2003/41/EZ o djelatnosti i nadzoru ustanova koje pružaju strukovnu mirovinu. Naime, ova

obveza moguća je samo u dobrovoljnom kapitaliziranom mirovinskom osiguranju, zato što u obveznom kapitaliziranom mirovinskom osiguranju. kakvo se provodi u Republici Hrvatskoj, članovi fonda pri prijelazu iz jednoga mirovinskog fonda u drugi prenose i svoju imovinu, što ne mora biti slučaj i u dobrovoljnom osiguranju. Zbog toga, kada nekome prestaje članstvo ili u nekom od dobrovoljnih mirovinskih fondova postoji imovina nekog bivšeg člana, pokrovitelji i osiguravajuća društva su u obvezi pružiti bivšim članovima mirovinskih fondova sve informacije.

Uz članak 19. Konačnog prijedloga zakona

- treba razmotriti opravdanost predložene odredbe o konačnosti odluke člana fonda o izboru osiguravajućeg društva koje će mu odrediti i isplaćivati mirovinu, budući da se u takvim slučajevima zaključuje ugovor o mirovini.

Što se tiče preispitivanja predloženog normativnog rješenja za postupanje prigodom sklapanja ugovora o mirovini, valja napomenuti da je svrha navedene odredbe da se njome, a u interesu člana mirovinskog fonda, ubrza postupak za ostvarivanje prava na mirovinu iz drugog stupa hrvatskog kapitaliziranog mirovinskog sustava. Kako se može razumjeti iz predloženih odredaba, uspostavlja se rok za ponovni izbor osiguravajućeg društva, s time što se taj rok smatra konzumiranim, kada je ugovor o mirovini zaključen prije njegova isteka, što je i logično, jer se ugovorom o mirovini uspostavlja i pravo na mirovinu u ovome dijelu mirovinskog sustava.

Uz članak 22. Konačnog prijedloga zakona

- treba razmotriti opravdanost predložene izmjene visine naknade osiguravajućem društvu tako da ona u obveznom mirovinskom osiguranju ostane 5% od sredstava na osobnom računu člana obveznog mirovinskog fonda, a da se u dobrovoljnom mirovinskom osiguranju ta naknada određuje ugovorom o članstvu u dobrovoljnom mirovinskom fondu.

Što se tiče navedene primjedbe o opravdanosti neograničavanja zakonom visine naknade osiguravajućem društvu prigodom ostvarivanja mirovne iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, već njezinog određivanja ugovorom odnosno tržišnom utakmicom, valja napomenuti da se radi o dijelu mirovinskog osiguranja, u kojemu zbog prirode njegove dobrovoljnosti, prevladavaju ugovorni elementi. S druge strane, na predloženo normativno rješenje ukazuju i dosadašnji rezultati poslovanja, kao i financijske projekcije za osiguravajuća društva.

Uz članak 31. Konačnog prijedloga zakona

- odredba o dozvoli poslovanja osoba država članica Europske unije na teritoriju Republike Hrvatske po njezinom stupanju u tu Uniju je nepotpuna, jer ne obuhvaća i osobe iz država nečlanica Unije.

Predloženom odredbom ispunjava se i obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica («Narodne novine – međunarodni ugovori», broj 14/01 i 1/05), prema kojoj osobama država članica Europske unije u poslovanju u Republici treba osigurati jednaki tretman kao i hrvatskim osobama. Što se tiče primjedbe o tome da bi tom odredbom trebalo obuhvatiti i osobe drugih država (nečlanica Europske unije), napominje se da one već samim nespominjanjem u ovome Zakonu u pogledu poslovanja u Republici Hrvatskoj neće biti u istome položaju kao osobe iz Republike Hrvatske ili iz Europske unije. To je i opravdano, s obzirom što se radi od djelatnosti (isplata mirovina u sklopu provedbe kapitaliziranog mirovinskog osiguranja) od osobitog interesa za hrvatske građane uključene u kapitalizirano mirovinsko osiguranje.

VII. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Uz konačni prijedlog zakona prilažu se odredbe Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje koje se mijenjaju ili dopunjuju.

ZAKON O MIROVINSKIM OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI MIROVINA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE („Narodne novine“ broj 106/99 i 63/00)

Članak 2.

1) Mirovina, koja se isplaćuje na temelju odredaba ovoga Zakona, određuje se i isplaćuje prema ukupnim kapitaliziranim uplatama doprinosa člana fonda ostvarenim u obveznom ili dobrovoljnom mirovinskom fondu do ostvarivanja prava na mirovinu člana fonda.

(2) Isplatu mirovine iz stavka 1. ovoga članka obavlja mirovinsko osiguravajuće društvo, tako da jedno društvo može jednom korisniku isplaćivati mirovinu ostvarenu na temelju uplata doprinosa u sklopu samo jednoga obveznoga mirovinskog fonda. Isto mirovinsko društvo može isplaćivati mirovinu ostvarenu i na temelju uplata doprinosa u sklopu jednoga ili više dobrovoljnih mirovinskih fondova.

(3) Visina mirovine prema ovome Zakonu ovisi o visini kapitaliziranih uplata doprinosa člana fonda i trajanju njezine isplate i određuje se, na temelju načela uzajamnosti i načela određenih doprinosa, ugovorom o mirovini koji zaključuje član fonda s mirovinskim osiguravajućim društvom.

(4) Prigodom određivanja visine mirovine koja će se isplaćivati po ovome Zakonu, obvezno se uzimaju u obzir godine života na dan ostvarivanja prava na mirovinu, ukupna svota kapitaliziranih uplata doprinosa člana fonda, vrsta i oblik mirovine koja će se isplaćivati i drugi elementi aktuarskih izračuna.

Članak 4.

Izrazi u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

1. *mirovinsko osiguravajuće društvo* - znači dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću koje na tržištu mirovina nudi mirovinske programe i isplaćuje mirovine članovima obveznih, odnosno dobrovoljnih mirovinskih fondova,

2. *dobrovoljni mirovinski program* - znači izjava osiguravatelja kojom se obvezuje da će članovima dobrovoljnoga mirovinskog fonda osigurati mirovine i druge vrste mirovinskih davanja dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, a ta izjava mora sadržavati postupak za određivanje mirovinske isplate, učestalost i trajnost isplata, naknadu za prekid članstva u

mirovinskom programu, te ostale informacije o mirovinskom programu koje su važne za donošenje odluke pojedinaca o pristupanju dobrovoljnom mirovinskom programu,

3. *mirovinsko društvo* - znači obvezno mirovinsko društvo ili dobrovoljno mirovinsko društvo,

4. *obvezno mirovinsko društvo* - znači dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću koje upravlja obveznim mirovinskim fondom,

5. *dobrovoljno mirovinsko društvo* - znači dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću koje upravlja dobrovoljnim mirovinskim fondom,

6. *mirovinski fond* - znači obvezni mirovinski fond ili dobrovoljni mirovinski fond,

7. *obvezni fond* - znači obvezni mirovinski fond kojeg osniva i kojim upravlja obvezno mirovinsko društvo,

8. *dobrovoljni fond* - znači dobrovoljni mirovinski fond kojeg osniva i kojim upravlja dobrovoljno mirovinsko društvo,

9. *član fonda* - znači osiguranik koji je prijavljen obveznom fondu ili osoba koja je pristupila dobrovoljnom fondu na temelju sklopljenog ugovora,

10. *mirovina* - znači doživotnu mjesečnu, odnosno privremenu isplatu u novcu koju mirovinsko osiguravajuće društvo isplaćuje osobi koja ima pravo na nju na osnovi ugovora o mirovini,

11. *promjenjiva mirovina* - znači doživotnu mjesečnu, odnosno privremenu isplatu u novcu koju mirovinsko osiguravajuće društvo isplaćuje osobi koja ima pravo na nju na osnovi ugovora o mirovini, a koja se mijenja sukladno kretanju vrijednosti sredstava tehničkih pričuva namijenjenih isplati ovih mirovina,

12. *zajamčena isplata* - znači isplatu mirovine u zajamčenom razdoblju koju mirovinsko osiguravajuće društvo isplaćuje nekom korisniku na osnovi ugovora o mirovini,

13. *korisnik mirovine* - znači osobu koja prima mirovinu od mirovinskog osiguravajućeg društva na osnovi ugovora o mirovini,

14. *ugovor o mirovini* - znači ugovor o isplati mirovine koji sklapaju mirovinsko osiguravajuće društvo i član mirovinskog fonda,

15. *doznaka* - znači doznaku iznosa s osobnog računa člana mirovinskog fonda na račun mirovinskoga osiguravajućeg društva,

16. *imenovani korisnik* - znači osobu koja ima pravo na primanje isplata u zajamčenom razdoblju prema ugovoru o mirovini,

17. *datum umirovljenja* - znači dan na koji član obveznoga mirovinskog fonda ostvaruje pravo na mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju,

18. u odnosu na određenu pravnu ili fizičku osobu prema ovome Zakonu (u daljnjem tekstu: subjekt), povezana osoba je:

- dioničar ili grupa dioničara koji posjeduju više od 5% dionica, odnosno vlasničkih udjela, ili koji, iako posjeduju manji postotak od ovoga, mogu utjecati, izravno ili neizravno, na odluke koje donosi takav subjekt,

- svaki subjekt u kojem prvi subjekt posjeduje, izravno ili neizravno, više od 5% dionica, odnosno vlasničkih udjela ili, koji, iako posjeduje manji postotak od ovoga, može utjecati izravno ili neizravno na odluke koje donosi takvo tijelo,

- svaki drugi subjekt u kojem dioničar ili vlasnik udjela izravno ili neizravno posjeduje više od 5% dionica, odnosno vlasničkih udjela, ako u isto vrijeme isti dioničar ili vlasnik udjela posjeduje, također izravno ili neizravno, više od 5% dionica, odnosno vlasničkih udjela u prvom subjektu,

- svaka fizička osoba ili osobe koje mogu, izravno ili neizravno utjecati na odluke subjekta,

- svaki član uprave, nadzornog odbora ili drugog tijela subjekta, koje donosi odluke ili provodi nadzor,

- u odnosu na svaku gore navedenu osobu, bračni drug ili srodnik do, uključujući, drugog koljena,

19. *sredstva tehničkih pričuva* - znači odvojena sredstva koja su nastala uplatom doznaka koje je mirovinsko osiguravajuće društvo primilo, umanjениh za iznose koji služe u svrhu pokrivanja troškova u svezi s aktivnostima koje provodi mirovinsko osiguravajuće društvo,

20. *Središnji registar osiguranika* - znači ustanovu osnovanu prema Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima,

21. *Agencija* - znači Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja, osnovana prema Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

Članak 10.

(1) Organi osiguravajućeg društva su: uprava, nadzorni odbor i skupština.

(2) Član uprave ili nadzornog odbora osiguravajućeg društva mora biti osoba koja zadovoljava uvjete iz Zakona o trgovačkim društvima i koja zadovoljava sljedeće uvjete:

- da ima visoku stručnu spremu,

- da ima stručno znanje potrebno za upravljanje osiguravajućim društvom i iskustvo u upravljanju tvrtkama slične veličine i vrste poslovanja.

(3) Član uprave osiguravajućeg društva može biti samo ona osoba koja ima obveznu izobrazbu i položen ispit za stjecanje licence za upravljanje osiguravajućim društvom.

(4) Na temelju položenog ispita iz stavka 3. ovoga članka, odnosno odgovarajuće licence zemalja OECD-a Agencija može izdati licencu za upravljanje osiguravajućim društvom.

(5) Licenca se mora obnavljati svakih pet godina. Nakon deset godina rada u upravi osiguravajućeg društva nije potrebno obnavljati licencu.

(6) Vrijeme trajanja izobrazbe, program izobrazbe i ispita za stjecanje licence za upravitelja u osiguravajućem društvu propisuje Agencija.

(7) Svi članovi uprave moraju biti zaposleni u osiguravajućem društvu u punom radnom vremenu.

Članak 11.

(1) Član uprave ili nadzornog odbora osiguravajućeg društva ne može biti osoba koja je član uprave ili nadzornog odbora:

1. bilo kojega drugog osiguravajućeg društva,

2. bilo koje povezane osobe u odnosu na subjekte navedene u točki 1. ovoga stavka.

(2) Član nadzornog odbora osiguravajućeg društva ne može biti član bilo kojeg drugog nadzornog odbora.

(3) Član uprave ili nadzornog odbora osiguravajućeg društva ne može biti i osoba:

- koja je kažnjena za kazneno djelo uzrokovanja stečaja, povrede obveze vođenja poslovnih knjiga, oštećenja vjerovnika, pogodovanja vjerovnika, zlouporabe u postupku prisilne nagodbe ili stečaja, neovlaštenog otkrivanja i pribavljanja poslovne ili proizvodne tajne, te djela prijevare, iz Kaznenog zakona i to za vrijeme od pet godina nakon pravomoćnosti presude kojom je osuđena, a u to se vrijeme ne računa vrijeme provedeno na izdržavanju kazne,

- protiv koje je izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom poslovanja društva za vrijeme dok traje zabrana,

- koja je osuđena za prekršaj prema Zakonu o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima i to pet godina od dana pravomoćnosti presude.

(4) Zabrana predviđena u stavku 1. i 3. ovoga članka primjenjuje se također i na osobe koje su u radnom, komisionarskom ili drugom sličnom odnosu sa subjektima navedenima u tim staccima.

Članak 18.

(1) Agencija će rješenjem odbiti davanje odobrenja za rad osiguravajućem društvu ako:

1. nisu ispunjeni uvjeti propisani u članku 15. ovoga Zakona.
2. ocijeni da se poslovanje osiguravajućeg društva neće voditi s pozornošću savjesnog gospodarstvenika i poslovnom praksom.

(2) Rješenje Agencije iz stavka 1. ovoga članka konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Članak 20.

Osiguravajuće društvo:

1. priprema i nudi na tržištu mirovine u sklopu obveznoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje i mirovinske programe u sklopu dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje,
2. isplaćuje mirovine i druga mirovinska davanja,
3. obavlja druge poslove na temelju ugovora s mirovinskim društvima u skladu sa zakonom i propisima Agencije.

Članak 26.

(1) Osiguravajuće društvo mora imati jednoga neovisnog aktuara.

(2) Aktuar osiguravajućeg društva supotpisuje plan poslovanja tog društva, godišnji plan i završni račun osiguravajućeg društva u dijelu koji se odnosi na mirovine koje društvo isplaćuje korisnicima prema ovome Zakonu, aktuarski statistički izvještaj, izvještaj o sredstvima tehničkih pričuva, pravila mirovinskih programa, te obavlja druge poslove za osiguravajuće društvo u kojima se primjenjuje matematika osiguranja.

(3) Aktuar iz stavka 1. ovoga članka ne može obavljati usluge za bilo koje drugo osiguravajuće društvo.

Članak 28.

(1) Osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovine u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (u daljnjem tekstu: obvezno mirovinsko osiguranje) obvezno je ponuditi sljedeće vrste mirovina:

1. doživotnu mjesečnu starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu,
2. doživotnu mjesečnu invalidsku mirovinu u slučaju iz članka 47. stavka 2. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima,
3. obiteljsku mjesečnu mirovinu u slučaju iz članka 48. stavka 2. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

(2) Obiteljska mirovina iz stavka 1. točke 3. ovoga članka određuje se kao jedinstvena mirovina za članove obitelji, u skladu s odredbama iz članka 2. ovoga Zakona.

(3) Za izračun obiteljske mirovine iz stavka 2. ovoga članka članovi obitelji su bračni drug i djeca (djeca rođena u braku ili izvan braka ili posvojena, te pastorčad uzeta na uzdržavanje) do navršanja 18. godine života.

(4) Mirovine iz stavka 1. ovoga članka mogu se isplaćivati nakon ostvarivanja prava na mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

(5) Osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovine u sklopu dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (u daljnjem tekstu: dobrovoljno mirovinsko osiguranje) obavezno je ponuditi doživotne starosne mirovine, a može nuditi i privremene starosne mirovine, promjenjive mirovine, djelomične jednokratne isplate i druga mirovinska davanja prema svom programu.

(6) Privremena starosna mirovina je periodično davanje koje ne može biti ugovoreno na kraće razdoblje od pet godina.

(7) Djelomična jednokratna isplata je mirovinsko davanje u visini od najviše 30% od doznake umanjene za iznos naknade iz članka 53. ovoga Zakona.

(8) Doživotna starosna i privremena starosna mirovina prema programu iz stavka 5. i 6. ovoga članka može se ostvariti najranije s navršanih 50 godina života.

Članak 29.

(1) Osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovinu u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja obavezno je sklopiti ugovor o mirovini sa svakim članom obveznog fonda koji izabere to društvo. Isto vrijedi i za članove obitelji preminulog člana fonda.

(2) Član obveznog fonda može sklopiti ugovor o mirovini samo s jednim osiguravajućim društvom.

(3) Svi članovi obitelji iz članka 28. stavak 2. ovoga Zakona koji imaju pravo na obiteljsku mirovinu iza smrti člana obveznog fonda, mogu sklopiti ugovor samo s jednim osiguravajućim društvom za isplatu mirovine.

Članak 31.

Osiguravajuće društvo koje isplaćuje mirovine u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja, obvezno usklađuje mirovine prema stopi promjene predmeta troškova života najmanje dva puta godišnje za prethodno polugodište. Kretanje troškova života utvrđuje se prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

Članak 32.

- (1) Korisnik mirovine može u bilo koje vrijeme pisanim putem povući imenovanje ili imenovati drugog korisnika uz suglasnost bračnog druga.
- (2) Ukoliko korisnik mirovine u trenutku sklapanja ugovora ima maloljetnu djecu (djeca rođena u braku ili izvan braka ili posvojena, te pastorčad uzeta na uzdržavanje) obvezan ih je imenovati za korisnike do njihove 18. godine života.
- (3) Odredba stavka 2. ovoga članka ne odnosi se na mirovine ostvarene u sklopu dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja.
- (4) Ako imenovani korisnik koji prima zajamčenu isplatu umre prije isteka zajamčenog razdoblja, sav novčani iznos koji pripada tom korisniku bit će uključen u njegovu ostavštinu.
- (5) Ako korisnik mirovine nije imenovao korisnika, zajamčena isplata na koju bi imao pravo korisnik isplaćuje se u jednakim dijelovima bračnom drugu i djeci preminule osobe, a ukoliko nema bračnog druga ili djece, roditeljima i unucima preminule osobe. Ukoliko nema roditelja ili unuka preminule osobe, isplata se vrši u jednakim dijelovima braći i sestrama preminuloga korisnika.

Članak 34.

- (1) Ako je osiguravajuće društvo dužno isplatiti mirovinu ili zajamčene isplate, a osoba koja ima pravo na primitak tih isplata ne može se pronaći na adresi koja je dostavljena osiguravajućem društvu, ili ako osiguravajuće društvo nema podatke o bankovnom računu te osobe, osiguravajuće društvo će odmah od Središnjeg registra osiguranika, bez plaćanja naknade, zatražiti podatke o prebivalištu te osobe i/ili o njezinom bankovnom računu.
- (2) Ako imenovani korisnik nije pronađen u roku od jedne godine od kada je prvi put stekao pravo na isplate, već je pronađen nakon toga, ta osoba nema pravo na bilo kakve zaostale isplate, već samo ima pravo na isplate obračunate od dana kada je pronađena, ili od kada su utvrđeni točni podaci o njezinom bankovnom računu.

Članak 35.

- (1) Središnji registar osiguranika ima pravo uvida u državne matice radi pribavljanja podataka o korisnicima mirovine, članovima njihovih obitelji i imenovanim korisnicima.

(2) Središnji registar osiguranika obavješćuje osiguravajuće društvo o podacima iz stavka 1. ovoga članka najkasnije deset dana nakon što dozna za tu činjenicu.

Članak 36.

(1) Korisnik mirovine mora odabrati isplatu mirovine u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja u obliku iz članka 30. stavka 1. točke 1. ili 3. ovoga Zakona, ako u vrijeme umirovljenja nema bračnog druga.

(2) Ako na dan sklapanja ugovora o mirovini bračni drug korisnika mirovine ima manje od 50 godina života, ne može se ugovoriti isplata mirovine prema članku 30. stavku 1. točki 2. i 4. ovoga Zakona.

(3) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka korisnik mirovine dužan je izabrati pojedinačnu mirovinu sa zajamčenim razdobljem iz članka 30. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona pri čemu za imenovanog korisnika mora imenovati svog bračnog druga.

(4) Korisnik mirovine mora odabrati isplatu mirovine u obliku iz članka 30. stavka 1. točke 2. ili 4. ovoga Zakona ako u vrijeme umirovljenja ima bračnog druga koji je stariji od 50 godina života, koji nije zaposlen i ne ostvaruje druge redovite prihode. Ako je bračni drug zaposlen ili ostvaruje druge redovite prihode, korisnik mirovine može odabrati isplatu mirovine u obliku iz članka 30. stavka 1. točke 1. ili 3. ovoga Zakona samo uz suglasnost bračnog druga.

Članak 47.

(1) Osiguravajuće društvo dostavlja Agenciji primjerak standardnog obrasca ugovora o mirovini najmanje dva mjeseca prije nego započne koristiti taj obrazac ugovora.

(2) Najkasnije mjesec dana po primitku standardnog obrasca ugovora o mirovini Agencija može iznijeti primjedbe osiguravajućem društvu ako taj obrazac ugovora dovodi potencijalne korisnike mirovina u zabludu ili ako ne udovoljava uvjetima iz ovoga Zakona.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka Agencija može zatražiti od osiguravajućeg društva da obrazac izmijeni ili dopuni u roku od 30 dana.

(4) Osiguravajuće društvo je obvezno postupiti prema primjedbama Agencije.

(5) Ako osiguravajuće društvo ne postupi po primjedbama Agencije, ugovor je ništav.

Članak 49.

(1) Najranije dva mjeseca prije datuma umirovljenja, član obveznog mirovinskog fonda može sklopiti ugovor o mirovini s osiguravajućim društvom prema svojem izboru.

(2) Primjerak ugovora o mirovini, sklopljenog u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, korisnik mirovine osobno dostavlja najkasnije 15 dana nakon sklapanja ugovora Središnjem registru

osiguranika, koji po isteku razdoblja u kojem je moguće raskinuti ugovor u skladu s člankom 50. stavkom 1. ovoga Zakona, a nakon provjere datuma umirovljenja, izdaje nalog odgovarajućem obveznom mirovinskom društvu da izvrši doznaku izabranom osiguravajućem društvu.

(3) Nepoštivanje roka utvrđenog u stavku 2. ovoga članka ima za posljedicu raskid ugovora o mirovini.

(4) Agencija donosi propise koji pobliže određuju:

1. postupak dostave Središnjem registru osiguranika ugovora o mirovini,

2. sadržaj naloga, izdan od Središnjeg registra osiguranika obveznom mirovinskom društvu, u svezi s doznakom koju treba izvršiti osiguravajućem društvu.

Članak 50.

1) Ako osoba sklopi ugovor o mirovini s osiguravajućim društvom, ona može povući ugovor iz Središnjeg registra osiguranika najkasnije 15 dana po njegovom sklapanju. Povlačenje ugovora o mirovini jednako je raskidu takvog ugovora od strane stranke koja ga povlači, a pravne posljedice proizvodi od dana podnošenja Središnjem registru osiguranika obavijesti o povlačenju.

(2) Ugovor o mirovini mora sadržavati odredbu o mogućnosti povlačenja toga ugovora iz Središnjeg registra osiguranika prema stavku 1. ovoga članka.

Članak 51.

1) Obvezno mirovinsko društvo koje upravlja obveznim mirovinskim fondom čiji je član sklopio ugovor o mirovini s osiguravajućim društvom, doznakom izvršava plaćanje tome osiguravajućem društvu najkasnije peti radni dan nakon što obvezno mirovinsko društvo primi nalog od Središnjeg registra osiguranika.

(2) Doznaka obveznog mirovinskog društva osiguravajućem društvu obuhvaća sva sredstva koja su prikupljena na računu člana mirovinskog fonda i na nju se ne odnose nikakva potraživanja fonda, u skladu sa Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

Članak 52.

1) Ako dospjeli doprinosi na osobni račun člana obveznog fonda nisu pravovremeno bili uplaćeni, obveznik plaćanja tog doprinosa svoju će obvezu s pripadajućom kamatom izvršiti uplatom osiguravajućem društvu s kojim je član fonda sklopio ugovor o mirovini.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka osiguravajuće društvo sklopit će aneks ugovora o mirovini s korisnikom mirovine kojim će utvrditi novu svotu mirovine prema jediničnim iznosima mirovina na dan sklapanja aneksa ugovora i uz odgovarajuću primjenu članka 53. ovoga Zakona.

Članak 53.

1) Osiguravajuće društvo ne može odbiti više od 5% od primljene doznake i jednokratne uplate iz članka 52. ovoga Zakona za pokrivanje troškova u svezi s aktivnosti koje to osiguravajuće društvo vodi.

(2) Osiguravajuće društvo koristi doznaku i jednokratnu uplatu, nakon odbitka iz stavka 1. ovoga članka, za stvaranje sredstava tehničkih pričuva i za isplate utvrđene ugovorom o mirovini.

(3) Osiguravajuće društvo ne može korisnicima mirovine ili imenovanim korisnicima naplatiti bilo kakve naknade, osim naknade iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 54.

Ako obvezno mirovinsko društvo ne izvrši doznaku u roku od članka 51. stavka 1. ovoga Zakona, iznosu doznake pridodaju se zatezne kamate, prema stopi utvrđenoj zakonom.

Članak 60.

1) Osiguravajuće društvo podnosi Agenciji tromjesečna i godišnja financijska izvješća koja potpisuju uprava osiguravajućeg društva i aktuar.

(2) Godišnje financijsko izvješće obuhvaća i aktuarsku procjenu.

(3) Tromjesečna i godišnja financijska izvješća podnose se Agenciji najkasnije tri radna dana nakon što su načinjena.

(4) Godišnje financijsko izvješće podnosi se Agenciji:

1. najkasnije tri radna dana nakon donošenja revizorskog izvješća i zajedno s njim,

2. najkasnije tri radna dana nakon prihvaćanja financijskog izvješća od strane skupštine osiguravajućeg društva.

(5) Agencija donosi propise koji pobliže određuju:

1. načela izrade tromjesečnih i godišnjih financijskih izvješća koja se podnose Agenciji, sadržaj i oblik tih izvješća i oblik u kojem uprava osiguravajućeg društva potvrđuje njihovu točnost,

2. načela izrade aktuarske procjene u godišnjem financijskom izvješću.

Članak 67.

1) Ako aktuar osiguravajućeg društva potvrdi u godišnjem financijskom izvješću da vrijednost sredstava tehničkih pričuva u obveznom mirovinskom osiguranju prelazi 110% vrijednosti svih tekućih i budućih obveza prema ugovorima o mirovinama koje je osiguravajuće društvo sklopilo,

iznos koji prelazi tu vrijednost osiguravajuće društvo može raspodijeliti u skladu sa stavkom 3. i 4. ovoga članka.

(2) Ako vrijednost sredstava tehničke pričuve u obveznom mirovinskom osiguranju prelazi 115% vrijednosti svih tekućih i budućih obveza prema ugovorima o mirovinama koje je osiguravajuće društvo sklopilo iznos koji prelazi tu vrijednost, osiguravajuće društvo je obvezno raspodijeliti u skladu sa stavkom 3. i 4. ovoga članka.

(3) Osiguravajuće društvo će raspodijeliti višak sredstava utvrđenih u stavku 1. i 2. ovog članka tako da za jednu četvrtinu tog viška poveća interventne pričuve, a ostatak raspodijeli za pokriće obveza iz članka 41. stavak 1. ovoga Zakona.

(4) Dio iznosa viška određen za isplate, raspodijelit će se korisnicima mirovina razmjerno iznosu doživotne mirovine.

(5) Osiguravajuće društvo isplaćuje korisnicima mirovina višak u roku od 60 dana od dana prihvaćanja godišnjega financijskog izvješća od strane skupštine osiguravajućeg društva.

Članak 69.

1) Na ulaganje sredstava tehničkih pričuva u određenu vrstu imovine iz članka 68. stavka 1. točke 2. do 10. primjenjuju se sljedeća ograničenja:

1. najviše 10% sredstava tehničkih pričuva može se ulagati u imovinu iz članka 68. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona,

2. vrijednost sredstava tehničkih pričuva koja su uložena u jednu emisiju hipotekarnih obveznica iz članka 68. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona ne smije prijeći 50% vrijednosti nekretnine na temelju koje su emitirane hipotekarne obveznice,

3. najviše 5% sredstava tehničkih pričuva može se ulagati u jednu nekretninu iz članka 65. stavka 1. točke 7. ovoga Zakona,

4. najviše 5% sredstava tehničkih pričuva može se ulagati u imovinu prema članku 68. stavku 1. točki 9. ovoga Zakona u jednu banku, odnosno najviše 7,5% sredstava tehničkih pričuva može se ulagati u imovinu prema članku 68. stavku 1. točki 9. ovoga Zakona u više banaka koje su povezane osobe,

5. najviše 20% sredstava tehničkih pričuva može se ulagati u imovinu iz članka 68. stavka 1. točke 10. ovoga Zakona, od čega najviše 5% sredstava tehničkih pričuva može biti uloženo u jedan investicijski fond,

6. najviše 5% sredstava tehničkih pričuva može se uložiti u vrijednosne papire jednog izdavatelja ili više izdavatelja koji su povezane osobe,

7. najmanje 50% sredstava tehničkih pričuva iz obveznoga mirovinskog osiguranja mora se uložiti u imovinu iz članka 68. stavka 1. točke 11. ovoga Zakona,

8. najviše 20% sredstava tehničkih pričuva iz obveznoga mirovinskog osiguranja može se uložiti u imovinu iz članka 68. stavka 1. točke 12. ovoga Zakona,

9. najviše 20% sredstava tehničkih pričuva iz obveznoga mirovinskog osiguranja može se uložiti u imovinu iz članka 68. stavka 1. točke 13. ovoga Zakona.

(2) Vrijednost sredstava tehničkih pričuva uložених u imovinu iz članka 68. stavka 1. točke 1. do 10. i točke 12. i 13. ovoga Zakona ne može biti veća od temeljnoga kapitala iz članka 7. stavka 1. i 2. ovoga Zakona.

(3) Prije svakog dodatnog ulaganja sredstava tehničkih pričuva u imovinu iz stavka 2. ovoga članka mora se za iznos dodatnog ulaganja povećati temeljni kapital.

(4) Odredba stavka 2. ne primjenjuje se na vrijednost sredstava tehničkih pričuva koja se koristi za isplatu promjenjivih mirovina.

(5) Agencija donosi propise kojima određuje najveći dio sredstava tehničkih pričuva osiguravajućeg društva koji se može uložiti u određene vrste imovine navedene u članku 68. stavku 2. ovoga Zakona.

(6) Agencija donosi propise o ulaganju sredstava tehničkih pričuva u inozemstvo, kao i poblize uvjete takvih ulaganja.

Članak 74.

(1) Agencija će oduzeti odobrenje za rad osiguravajućem društvu prema članku 73. stavku 1. točki 1. ovoga Zakona:

1. kada gubici osiguravajućeg društva iz prethodne godine ili nepokriveni gubici iz prethodnih godina dosegnu svotu temeljnog kapitala,

2. ako osiguravajuće društvo ne posluje s pozornošću dobrog i savjesnog gospodarstvenika, poslovnom praksom i u interesu korisnika mirovina.

(2) Prije donošenja rješenja o oduzimanju odobrenja za rad, Agencija će pismeno upozoriti osiguravajuće društvo da ispravi nedostatke u poslovanju u određenom roku.

(3) Ako osiguravajuće društvo ne postupi po odredbi stavka 2. ovoga članka Agencija će rješenjem oduzeti odobrenje za rad.

(4) Rješenje Agencije o oduzimanju odobrenja za rad konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

(5) Oduzimanje odobrenja za rad na temelju obavijesti Agencije upisuje se u sudski registar.

Članak 95.

1) Osiguravajuće društvo je obvezno izvijestiti Agenciju o:

1. promjeni tvrtke, sjedišta, statuta ili društvenog ugovora,
2. dioničaru, odnosno članu društva za kojeg sazna da posjeduje više od 5% dionica, odnosno vlasničkih udjela u društvu,
3. svakoj promjeni temeljnog kapitala osiguravajućeg društva,
4. odluci osiguravajućeg društva o prestanku njegovog rada.

(2) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka osiguravajuće društvo mora uputiti Agenciji najkasnije u roku od osam dana od dana nastale promjene.

Članak 97.

(1) Korisnik mirovine ili imenovani korisnik mirovinskog davanja može uložiti prigovor Agenciji, ako smatra da se osiguravajuće društvo ne pridržava ugovora o mirovini.

(2) U povodu podnijetog prigovora Agencija je obvezna ispitati stanje i ako je potrebno poduzeti odgovarajuće mjere, te o tome izvijestiti podnositelja prigovora.